

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะเพื่อความร่มเย็นในหัวใจใจ ถ้าหัวใจร่มเย็น ทุกอย่างจะ
ร่มเย็นไปหมดคนะ ถ้าหัวใจมันเร่าร้อน ตอนนี้มีภัยแล้ง ภัยแล้ง เวลานั้นน้ำท่วม เวลานั้นน้ำท่วมมัน
ทำลายทรัพย์สินเขาไปทั้งหมดเลย เวลาคนที่เขาน้ำท่วม บ้านเขาก็โดนน้ำท่วมด้วย แต่เขาต้องไป
ช่วยเหลือคนอื่น เขาต้องทิ้งบ้านไว้ข้างหลังนะ คูสิ หัวใจมันละล้าละลังแก่ไหน เขาต้องทิ้ง
ทรัพย์สินของเขา เขาก็รู้อยู่ เพราะเขาไปช่วยคนน้ำท่วม เขาเห็นทรัพย์สินของคนอื่นมันโดน
ทำลายไปหมดเลย แล้วบ้านของเขาโดนน้ำท่วมมันก็โดนทำลายอย่างนั้นนะ ดูหัวใจของเขาสิ
หัวใจเขาต้องห่วงหน้าพะวงหลัง พะว้าพะวง แต่เขาก็ไปช่วยคนอื่น เพราะอะไร เพราะเป็น
หน้าที่ของเขา เพราะเขามีน้ำใจของเขา

เวลาภัยแล้งก็เหมือนกัน เวลาภัยแล้งคู่สถานที่ต่างๆ ท่วมไปมันมีแต่ภัยแล้งไปทั้งหมด เขา
ต้องเอาน้ำเอาท่าไปแจกคนอื่น คนเรามีผลกระทบแล้วมันเดือดร้อนกันไปทั้งนั้นนะ แต่
เดือดร้อนแล้วหัวใจของคนมันจะทรงตัวได้หรือไม่ ถ้าหัวใจคนทรงตัวไม่ได้นะ เวลาเหตุการณ์
วิกฤติขึ้นมามันทำร้ายตัวเองใจ คือฆ่าตัวตายๆ คนเราทุกข์ยากขึ้นมาแล้วไม่มีทางออกก็ทำร้าย
ตัวเอง ทำร้ายตัวเองคิดว่ามันจะจบสิ้น มันไม่จบสิ้นหรอก เวลาคนเบื่อหน่ายทางโลกคิดว่าไป
แล้วมันจะจบ มันไม่จบหรอก เพราะไปแล้วมันก็หิวกระหายอยู่อย่างนี้ เพราะว่าหัวใจมี
ความรู้สึกอย่างนี้เหมือนกัน

จิตใจดวงนี้ถ้ามันทุกข์มันยากอย่างนี้ ปัจจุบันทุกข์ยากอย่างนี้ ต่อไปข้างหน้ามันก็ไปทุกข์
ยากของมัน ถ้าจิตใจดวงนี้ ในปัจจุบันนี้ถ้ามันมีความสงบร่มเย็นของมัน ถ้ามันไปไหนมันก็มี
ความร่มเย็นของมัน สุกโตมันต้องสุกโตในปัจจุบันนี้ สุกโตมันต้องรักษาหัวใจเราอยู่ในปัจจุบัน
นี้ แล้วหัวใจจะรักษาได้อย่างไรละ

เวลาเกิดน้ำท่วม คูสิ มันทำลายทรัพย์สินเสียหายไปทั้งนั้น เวลาเกิดภัยแล้งทำให้พืช
พรรณธัญญาหารไม่มีจะกิน แล้วมันจะทำใจให้มันอยู่ มันมีความชุ่มเย็นอย่างไรละ

สิ่งที่ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้มันเป็นเครื่องอยู่อาศัย เครื่องอาศัย ดูลิ สมัยโบราณเรา เราเกิดมามันมีความอุดมสมบูรณ์ไปหมด ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ในแม่น้ำ ไปจับเอาได้เลย ปลามันชุมมาก สมัยโบราณเวลาน้ำท่วมทีหนึ่ง มันพัดสิ่งใดมามันมีแต่ความอุดมสมบูรณ์ไปทั้งนั้นนะ คนเกิดยุคนั้นเขาก็มีความร่มเย็นเป็นสุขของเขา

เกิดในยุคปัจจุบันนี้ ดูลิ มันต้องมีการแข่งขัน มันแข่งขันขึ้นไปก็ต้องมีสติปัญญาเพื่อการแข่งขันนั้น ถ้าเพื่อการแข่งขันนั้น ถ้ามีสติปัญญา มันไม่เร่าร้อนจนเกินไปไง คำว่า “ไม่เร่าร้อน” มันมีสติปัญญา

มนุษย์เกิดมาก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย มนุษย์เกิดมา สิ่งมีชีวิตมันต้องขวนขวาย การขวนขวาย เราขวนขวายขึ้นมาแล้วถ้ามันประสบความสำเร็จ คำว่า “ประสบความสำเร็จ” มันจะเปรียบเทียบกันที่อำนาจวาสนาของคนแล้ว อำนาจวาสนาของคน คนที่มีอำนาจวาสนาทำสิ่งใดเขาจะประสบความสำเร็จของเขา เขาก็มีคนจุนเจือของเขา มันร่มเย็นเป็นสุขไปหมด ฮ่องของเรา มันทุกข์ๆ ยากๆ มันขาดแคลนไปทั้งหมด มันจวนเจียนๆ แต่ไม่ได้สักที

เวลาย้อนกลับมา ย้อนกลับมาชีวิตของเรา ถ้าชีวิตของเรา ถ้าทำสิ่งใดด้วยความจริงจังของเรา เราทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จหมด เวลาเราทำสิ่งใดด้วยความจับจด เราทำสิ่งใดด้วยความพลั้งเผลอ มันจะไม่ได้ของมัน มันจะมีความผิดพลาดของมัน

ชีวิตของคน จิตของคน เวลาเราทำบุญกุศลกัน เราเสียสละ เราทิ้งเหวไปเลย เราทิ้งเหว เราเสียสละไปแล้ว สิ่งที่เราเสียสละไปแล้วมันมีบุญกุศลในจิตใจของเราแล้ว เราฝึกหัดของเราแล้วไง เราฝึกหัดของเราขึ้นมาให้จิตใจมันมั่นคงของมัน ทำสิ่งใดก็ทำด้วยความจริงจัง มันสุกโตตั้งแต่ปัจจุบันนี้ไง มันไม่โลเลตั้งแต่ปัจจุบันนี้ไง ถ้ามันไม่โลเล ทำสิ่งใดมันก็ทำจริงจังของมัน

แต่ถ้าด้วยอำนาจวาสนาของคน อำนาจวาสนาของคนเขาทำของเขา มา เวลาทำของเขา มา ถึงเวลาจังหวะและโอกาสของเขามันพอดีกับเขาตลอดไป แต่จังหวะโอกาสของเรามันไม่สมความปรารถนาของเรา เราก็พยายามของเราไง เราพยายามของเรา

คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะนะ ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราทำความเพียรของเรา ถ้ามันขาดตกบกพร่อง เราทำมา ถ้ามันทำมา มันจะ

ย้อนกลับมาที่การภาวนา เวลาคนเรามีศรัทธามีความเชื่อขึ้นมา อยากจะพ้นจากทุกข์ทั้งนั้นนะ คนที่ยังไม่เชื่อเรื่องศาสนา “ศาสนาเป็นยาเสพติด”

ขอให้มันเสพติดให้ติดเถอะ มันเสพติดแล้วมันไม่ติดด้วย เสพแล้วไม่ติดอีกต่างหาก เสพแล้วไม่ติดเพราะลุ่มๆ คอนๆ อยู่อย่างนั้นนะ ถ้ามันเสพติดคนะ ให้เชื่อฟัง เชื่อฟังแล้วทำความจริงของมัน

ถ้าศาสนามันมีความจริงจังของมัน เรามีศรัทธามีความเชื่อ มีศรัทธาความเชื่อก็ชวนขาย คนที่มีศรัทธาความเชื่อจะละทิ้ง เพราะอะไร โลกมันบีบคั้น โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ไม่มีพอดีเลย โลกมันมีแต่การขาดตกบกพร่องตลอดเวลา แล้วเรายู่กับโลก เรายู่ด้วยความขาดตกบกพร่อง แล้วหัวใจเราก็เร่าร้อนอยู่อย่างนี้ มันอยู่กับความขาดตกบกพร่อง มันก็มีความทุกข์ความยาก พอความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยากที่ไหน ความทุกข์ความยากเพราะความวิตกกังวล ความทุกข์ความยากเพราะความรู้สึกนึกคิด เพราะความรู้สึกนึกคิด สิ่งใด ธรรมโอสถมันจะเข้าไปจนเจอหัวใจอันนี้

ถ้าหัวใจอันนี้ถ้ามันขาดตกบกพร่องขึ้นมาแล้ว แล้วข้างนอกของเล็กของน้อย ถ้าจิตใจมันห่อเหี่ยว ของเล็กของน้อยมันก็คิดมาก ถ้าจิตใจของคนเข้มแข็งนะ ของมากน้อยขนาดไหนมันก็คิดเล็กๆ ถ้าจิตใจคนมันจะมีคุณธรรมในหัวใจ มันจะทุกข์มันจะร้อนขนาดไหน เหลียวหาไปสิ คนเขาทุกข์ร้อนมากกว่าเรามาก ถ้าคนทุกข์ร้อนมันเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าเรื่องธรรมดา มันก็ไม่บีบคั้น ก็เลสมันก็จกจกไปใช้ไม่ได้ แต่ถ้าจิตใจคนที่อ่อนแอ ของเล็กๆ น้อยๆ มันคิดใหญ่โตไปหมดแหละ คิดจนตนเองทุกข์ยากไปหมด นี่ไง ถ้าพูดถึงว่าเรามีศรัทธาความเชื่อ เห็นการแข่งขันทางโลกเขา

เราเสียดสละทางโลกมาเป็นพระ พอมาเป็นพระ บวชเป็นพระเป็นนักปฏิบัติ บวชเป็นพระเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เห็นภัยในวัฏสงสาร ถ้าเห็นภัยในวัฏสงสาร ทุกคนก็ปรารถนาจะพ้นจากทุกข์ๆ เวลาภาวนาไปลุ่มๆ คอนๆ ทั้งนั้นนะ ก็ภาวนาเหมือนกัน เขาก็ภาวนา เราภาวนามากกว่าเขาอีกนะ พระบางองค์เวลาทุ่มเท ภาวนามากกว่าเขาอีก ลงทุนลงแรงมากกว่าเขาอีก แต่มันไม่เป็นไป นี่ไง ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ยาก ปฏิบัติยากรู้ง่าย ปฏิบัติยากรู้ยาก เวลาปฏิบัติไป คน ตรงนี้มันอยู่ตรงไหนล่ะ ตรงนี้มันอยู่ที่สร้างบุญกุศลมา เพราะอะไร เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระโพธิสัตว์ ถ้า

วาสนาไม่เต็ม ไม่ถึงกับสละลูกสละเมีย จะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ คนเราคิดซึ้งแค่นี้ ถ้าคิดซึ้งแค่นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นางพิมพา กัณหา ซาลิ ต้องเสียดสละ ถึงที่สุด ซาติสุดท้ายถ้าจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องเสียดสละหมด เพราะอะไร เพราะว่าโลก กามราคะ โลกของกาม กามคุณ ๕ สิ่งที่เป็นกามนะ วัตถุกาม สิ่งที่เป็นวัตถุข้าวของเป็นกามทั้งนั้นนะ เพราะเป็นความพอใจปรารถนาอยากได้ทั้งนั้นนะ แล้วความอยากได้ อะไรจะไปตัดรอน ตัดรอนอย่างนี้ตัดรอนโดยอำนาจวาสนานะ ไม่ได้ตัดรอนด้วยมรรคนะ เพราะพอบารมีเต็มขึ้นมาแล้ว ไปเสวยเป็นเทวดารอเวลาล่วงเวลา ถึงเวลาแล้วมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ

เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาเกิดจากมรรค เกิดจากมรรคคือเกิดจากศีล สมาธิ ปัญญา คือเกิดจากปัญญาในใจดวงนั้น ถ้าปัญญาในใจดวงนั้นมันมีหลักมีเกณฑ์ มีหลักมีเกณฑ์ ทำความสงบร่มเย็นเข้ามา ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มันศึกษามาขนาดไหน ศึกษาไม่รู้ ยิ่งศึกษาก็ยิ่งง

แต่เวลามากำหนดอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก จิตมันกำหนดแล้วจิตมันปล่อยวาง จิตมันปล่อยวาง จิตมันเป็นอิสระ จิตเป็นอิสระขึ้นมา ถ้ามันเกิดปัญญามันเกิดจากจิตดวงนั้น เพราะจิตดวงนั้นเป็นผู้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตดวงนั้นมีอวิชชาปิดบังหัวใจดวงนั้น จิตดวงนั้นถึงมีความทุกข์ ความยากไป พอจิตดวงนั้นเราไปศึกษา ไปศึกษาด้วยความมีดบอด ศึกษาด้วยอวิชชา ศึกษาด้วยความไม่รู้ มันก็มีความไม่รู้ทับถมกันไป

เหมือนเราคิด คิดจนคิดไม่รู้เรื่อง คิดๆ ทำๆ ทำขึ้นๆ ไปนะ แต่มากำหนดอานาปานสติ เกิดความปล่อยวาง เกิดความสะอาดของใจขึ้นมา เวลามันเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา เกิดมรรคญาณขึ้นมา มันทำลายอวิชชา สำรอกคายออกไป ถ้ามันสำรอกคายออกไป นี่ไง เวลาจะมาตรัสรู้ก็มาตรัสรู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ก็เหมือนกัน เราเชื่อมั่นในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โลก โลกมีการแข่งขัน โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ ถ้าเราอยู่กับโลกๆ อยู่กับโลกถ้าคนที่มีความคุณธรรม คนที่มีศาสนา อยู่กับโลกก็ ดูสิ ดูเจ้าหน้าที่ ดูบรรพชาสารถุณภัย บ้านเขาก็น้ำท่วม บ้านเขาก็ทุกข์ร้อนทั้งนั้นนะ เขายังมีน้ำจิตน้ำใจมาช่วยเหลือคนอื่น

นี่ก็เหมือนกัน เราก็อายุทั้งนั้นนะ ถ้าเราทุกข์ เราทุกข์แล้วเราจะจมอยู่กับทุกข์เราไหม เรา
ก็ทุกข์ เขาก็ทุกข์ ทุกคนก็ทุกข์ทั้งนั้นนะ แล้วทุกข์ทั้งนั้นนะ เราเสียสละ เสียสละทางโลก เรามา
บวชเป็นพระ เรามาเป็นนักบวช นักบวชบวชที่ไหน

นักบวช คุณสิ บวชมาปฏิบัติอุทิศตน บวชเป็นพระ บวชมาตามธรรมวินัย บวชมาแล้วมัน
ก็บวชเฉพาะร่างกาย บวชมาได้ศักราช คุณสิ เราอยู่ทางโลกเราเป็นหญิงเป็นชาย เวลาบวชมาแล้ว
เป็นเพศสมณะ พอเพศสมณะแล้ว แล้วหัวใจมันเป็นไหมละ ถ้าหัวใจมีศรัทธาความเชื่ออยู่มันก็
รักษาหัวใจนี้ภาวนาขึ้นมาได้ ถ้าภาวนาได้มันจะเทียบกันตรงที่อำนาจาสนาแล้ว ทำไมเรา
ภาวนาแล้วมันไม่ได้ ทำไมคนอื่นเขาภาวนาแล้วมันได้ๆ มันได้ มันได้ตรงไหนละ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราทำบุญกุศล เราทำแล้ว เราเสียสละของเราด้วยอำนาจาสนาบารมี
ของเรา เสียสละเพื่ออะไรละ เสียสละ คุณหัวใจดวงนี้สิ หัวใจดวงนี้มันขัดแย้งไหม มันอึดอัด
ขัดข้องไหม ถ้าเราเสียสละไป ความเสียสละคือความคิดใจไหม ความคิดมันเจตนาใจไหม มันมี
เจตนา มีความรู้สึกนึกคิดอันนั้น ถ้าความรู้สึกนึกคิดมันทำของมันขึ้นไป ก็ใจดวงนั้นใจ ถ้าใจ
ดวงนั้นมันรับรู้ใจ ถ้าใจดวงนั้นรับรู้ สิ่งที่เราสละเป็นวัตถุใจ แล้วเราระลึกถึงภาพนั้นสิ นี่ฝึกหัด
ใจๆ ใจ การเสียสละทานคือฝึกหัดใจของเรา ถ้าฝึกหัดใจของเรา ฝึกหัดใจของเรา ความตระหนี่ถี่
เหนียว ความขัดข้อง เราเสียสละไม่ได้ก็อาศัยวัตถุนี้เป็นเครื่องดำเนิน แต่ถ้าเวลาเราจะมาภาวนา
ให้อำนาจความรู้สึกนึกคิด ถ้าเรากำหนดพุทโธก็เอาความคิดนี้ สิ่งว่ามันจะคิด มันจะคิด มันยังไม่ได้คิด
มันจะคิดใจ เรามีสติปัญญาให้ระลึกพุทโธ

ถ้าเราไม่บังคับมันก็คิดของมัน ธรรมชาติของมัน ชาติรู้มันคิดของมันอย่างนั้น แต่เรามี
สติปัญญา เราเชื่องคัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราน้อมไปคิดพุทโธ เราน้อมไปปัญญาอบรม
สมาธิ เราชักนำมันทำก่อน ทำๆ ขึ้นมาเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ในใจดวงนี้ ถ้าใจมันสะอาด
บริสุทธิ์ขึ้นมา มันมีความสงบร่มเย็น ถ้าความสงบร่มเย็น

นี่ใจ เวลาทางโลก ทางโลกเรารับรู้ได้เท่านี้ ทางวิทยาศาสตร์ใจ มันเป็นสารสิ่งที่เป็น
วัตถุ สิ่งที่เป็นทฤษฎีที่จับต้องได้ จิตก็เหมือนกัน จิตเวลาเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันทิฎฐิโก เรารับรู้
เอง เวลามันทุกข์มันร้อนเรารู้ว่าเราทุกข์เราร้อนนะ แล้วเราทุกข์เราร้อนเอาอะไรเป็นเครื่องแก้
ละ

ไอนั้นมันระดับของท่าน ระดับของท่านก็ระดับของโลก ระดับของความอบอุ่น ความไว
เนื้อเชื่อใจต่อกัน ความไวเนื้อเชื่อใจต่อกัน เป็นบัณฑิต อเสวนา จ พาลานํ ปณฺทิตานญจ เสวนา
เราไม่คบคนพาล เราจะอยู่กับพวกบัณฑิต คนที่มีจิตใจที่เป็นสาธารณะ แล้วเวลาจิตใจของเราถ้า
มันคิดทำร้ายตัวเองมันเป็นพาล แต่ถ้ามันคิดเรื่องดีๆ มันก็เป็นบัณฑิต เราจะคบบัณฑิตๆ ถ้าเรา
คบบัณฑิตขึ้นมา เราเสียสละของเราขึ้นมาให้จิตใจฝึกหัดใจให้มันเป็นใจ ถ้ามันเป็น จะรู้หรือไม่
รู้ก็แล้วแต่ มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นพุทธศาสนา มันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริง

แต่ของเรา เราไม่รู้ไง เราไม่รู้เราทำไปแล้ว บุญมันเป็นอย่างไรละ ทำไปแล้วก็ว่าได้บุญๆ
ทำไปแล้วก็ทำทุกวันๆ เลย ไม่เห็นมันได้อะไรเลย

ทำไมคิดไม่เป็น หัดไม่เป็นละ ก็สิ่งทีเวลากลับของศีลหอมทวนลม คนที่ทำคุณงามความ
ดี คนที่มีสติมีปัญญา เขาก็ว่าคนนั้นเป็นคนดี คนดี คนก็อยากคบอยากหา คนที่เป็นคนพาล คนที่
เห็นแก่ตัว คนที่ทำร้ายเขา คนนั้นไม่ดี นี่เวลาทำมันก็เป็นสิ่งที่สังคมมองเห็นแล้ว ถ้าสังคม
มองเห็นของเขา ความดีของเรา เราไม่ต้องไปอวดใครหรอก ทำความดีเพื่อความดีทั้งนั้นนะ แล้ว
ความดีมันจรจายไปเอง ถ้าเป็นความดีขึ้นมาแล้ว แล้วจิตใจละ จิตใจ สิ่งที่เราทำมาแล้วมัน
ย้อนกลับมาที่นี้ไง ถ้ามันย้อนกลับมาที่นี้ เพราะผู้นี้เป็นผู้กระทำ ใจนี้เป็นคนกระทำ มันทำแล้ว
มันฝึกหัด การกระทำคือการฝึกหัดใจเรานี้แหละ การฝึกหัดใจให้มันยอมรับใจ การฝึกหัดใจที่
มันกว้างทุกอย่างมาเป็นของเราใจ ของของเราจริงๆ แต่เรามีน้ำจิตน้ำใจหรือไม่

ถ้าเรามีน้ำจิตน้ำใจหรือไม่ เราเจือจานเขา เพราะของที่เราใช้ ทุกคนก็ใช้เท่านี้ ทุกคนก็ใช้
ปัจจัยเครื่องอาศัยแค่นี้แหละ แต่สิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับคนอื่นบ้าง แล้วเป็นประโยชน์กับคน
อื่น น้ำใจจริง เราก็มีน้ำใจต่อเขา เขาก็มีน้ำใจต่อเรา ถ้ามีน้ำใจต่อเรา สังคมร่มเย็นเป็นสุขไหม
นี่ระดับของท่าน ระดับของสังคมโลก สังคมโลกเป็นแบบนั้น ถ้าสังคมโลกเป็นแบบนั้นนะ เราก็
อยู่กับโลกใจ เราจะปฏิเสธโลกไม่ได้นะ เพราะเราเกิดมามีพ่อแม่ พ่อแม่ก็มีปู่ย่าตายาย เรามีญาติ
พี่น้องทั้งนั้นนะ เราก็เกิดมาอยู่กับโลก แต่เราเกิดกับโลก โลกก็เป็นโลกใจ แล้วเราจะทำไหม เรา
เกิดมานี้ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาจะเป็นจักรพรรดิ ถ้าอยู่ทางโลกเป็นจักรพรรดิ
แล้ว ทำไมท่านเสียสละละ ไห้ของเรา เราแย่งชิงกันเพื่อสถานะนั้นไง แต่ท่านเสียสละมาเพื่อ
อะไรละ เพื่อโพธิญาณ แล้วโพธิญาณ เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ถ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเพราะ

อะไร เพราะเราคิดถึงความตายสิ บอกว่าเราจะตาย แล้วถามตัวเองว่าตายแล้วไปไหน แค่นี้มัน
ลึกลงแล้ว แต่ถ้าเวลาเขาชำระล้างกิเลสแล้ว พอบอกว่าจะตาย อะไรตาย ตายก็ตาย มันไม่มีความ
ระแวงสงสัย ไม่มีอะไรคาใจในหัวใจเลย ที่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข
วิมุตติสุขเป็นอย่างนี้ มันไม่มีสิ่งใดเลย

แต่เราบอกว่าต้องตาย พอตายแล้วมันสงสัย ตายแล้วจะไปไหน ตายแล้วจะไปเจออะไร
ตายแล้วเป็นอย่างไร มันวิตกกังวลไปหมด นี่ไง ถึงเวลาคน จริ่งๆ ลึกๆ แล้วทุกคนกลัวตายทั้งนั้น
นะ แต่เวลาเกิดมามันไม่รู้ตัวนะ มาอย่างไรไม่รู้ แต่เวลาจะตาย กลัวทั้งนั้นนะ แต่ถ้าจะกลัวมันก็
ต้องอาศัยตรงนี้ไง

ไม่ใกล้ฝั่ง คนชราคร่ำคร่า ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ไม้ ถ้าไม่ใกล้ฝั่งมันชราภาพ
แล้ว มันต้องล้มลงแม่น้ำแน่นอน ชีวิตของเรา เราต้องจากไปแน่นอน ถ้าเราจากไปแน่นอน เราจะ
เอาอะไรเป็นเครื่องประกันกับชีวิตเราล่ะ ถ้าเราจะเอาเครื่องประกันกับชีวิตนะ เราสร้างคุณงาม
ความดีของเรา คุณงามความดีนี้ประกันกับชีวิตเราไง นี่ชีวิตทางโลก สุจริตธรรม ธรรมาภิบาล
เราได้ทำสิ่งนั้นมาประจำใจของเรา เราไม่มีสิ่งใดที่เป็นอกุศล ไม่มีสิ่งใดที่มันเศร้าหมองในใจ
ของเรา นี่สุคติแล้วมันจะไปไหนล่ะ ถึงมันต้องไป เพราะมันต้องเกิด เพราะเรายังไม่สิ้นกิเลส
แต่จะไปก็ให้มีบุญกุศลสิ่งนี้ไง ให้มีคุณงามความดีเป็นเครื่องพุงหัวใจเรานี้ไปตลอดใจ เวลาเกิด
ก็ขอให้เกิดดี เกิดประสบความสำเร็จ เกิดมาไม่ทุกข์ยากจนเกินไป แต่มันต้องเกิดไง

แต่ถ้าเรามีความจริงของเราขึ้นมา เราปฏิบัติของเราขึ้นมา เวลามันสิ้นกิเลส มันจบสิ้น
ไปมันรู้กลางหัวใจ เป็นปัจจุตัง เป็นสันติภูมิกะ ถ้าไม่เป็นปัจจุตัง สันติภูมิกะ มันสงสัย คน
สงสัย ความสงสัยมันไปแล้ว คนสงสัยนะ

นี่ไง สังฆธรรมๆ ศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เรามีสติปัญญของเรา
ปัญญาอยู่กับโลก ปัญญาอยู่กับโลก เราไม่ขวางโลกนะ คนมีคุณธรรมเขาไม่ขวางโลกหรอก เรา
อยู่กับเขา เราไม่ขวางโลก แต่เราก็ไม่ยอมให้โลกจูงเราไป คนที่ไม่มีสติปัญญาไม่ขวางโลก แต่
ใครจูงไปไหนก็ไปกับเขาหมด แล้วเขาจูงไป เชื่อใจเขาได้อย่างไรล่ะ

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราไม่ขวางโลก แต่เรามีปัญญาของเราละ แล้วเราเห็นสิ่งใด
ที่มันสังเวช มันสังเวช ถ้าเรามีสติปัญญา จิตใจเขาไม่ถึงเรา เขาทำอะไรสังเวชทั้งนั้นแหละ มัน
เกิดความรู้สึกระส่ำระสาย มันสะเทือนใจ ธรรมสังเวช ชีวิตของเขา ทำไมเขาทำร้ายตัวเองขนาด

นั่น ทำร้ายตัวเองคือทำกรรมชั่วอย่างนั้น แล้วมันจะไปไหนของเขาล่ะ เขาทำร้ายใจของเขา
ทำไมเขาไม่รู้ แล้วเรามายินดู มันสังเวชไหม มันเกิดกรรมสังเวชใจ

แต่ถ้าเขาทำคุณงามความดี เราชื่นชมไปกับเขา นี่ถ้ามีปัญญา ไม่ขวางโลก แต่ก็ไม่ใช่ใคร
ชักจูงไปในทางเสียหาย แต่ถ้าทางดีขึ้น เราไปด้วยกับเขา นี่พูดถึงทางโลก

ถ้าเป็นทางธรรมนะ เสวยอารมณ์ ความคิด ภาวสวะ ทำลายภาวสวะไปแล้ว มโนสัญญาเจตนา
หาร ต้องมีมโน มีอาหาร มีสิ่งต่างๆ มันถึงสื่อออกมาไง แล้วถ้ามันขยับขึ้นมา รู้เท่าทันหมด นี่พูด
ถึงว่าเวลามันเท่าทัน วิมุตตिसุข ไม่มีการเคลื่อนไปและเคลื่อนมา แต่ถ้ามันไม่มีสิ่งใดเลย แล้ว
นิพพานเป็นสมบัติของใครล่ะ ถ้าไม่มีอะไรเลย เป็นสมบัติของใคร คุณธรรมนี้เป็นสมบัติของ
ใคร

มันก็เป็นสมบัติของใจดวงนั้นไง มันก็เป็นสมบัติของผู้ที่กระทำไง นี่ไง มันถึงเป็นปัจจัย
ตั้ง สันติภูมิจึงได้ แล้วมันอยู่ไหนล่ะ อยู่ใต้ความคิดเรา ความคิดมันออกมาจากจิต แล้วความคิด
เราออกมาจากจิต แต่ความคิดถ้ามันดีๆ มันก็ฝึกหัดจิตขึ้นมาให้มันดีขึ้น ถ้าความคิดออกจากจิต
ถ้าความคิดมันไม่ดี มันก็พาให้จิตนี้ลุ่มๆ ดอนๆ พาให้จิตทุกข์ยากไป แล้วมันมาจากไหนล่ะ

มันก็อยู่ที่จิตได้สำนึกเราไง ภาวสวะ อยู่ที่ชีวิตเรานี้ไง สิ่งที่มีคุณค่าคือชีวิตของเรา แล้ว
เราพาชีวิตของเรา เราทำคุณงามความดีของเราเพื่อชีวิตนี้ เอวัง